

● شناختنامه تقی مدرسی

● بکوشش: علی دهباشی — مهدی کریمی

● چاپ اول: ۱۳۸۴ — قطع رقعی

● ۵۴۸ ص — ۵۵۰۰ تومان

۴-۳

نام «تقی مدرسی» با نخستین رمان اسطوره‌ای ادبیات داستانی ایران گره خورده است. او در مهر ۱۳۱۱ در تهران به دنیا آمد. پزشکی خواند و با سردبیری نشریه «وزین ادبی» و «صدف» به شکوفایی چهره‌هایی همچون «بهرام صادقی» کمک کرد. رمان «شریفجان، شریفجان» را نوشت که جزو نخستین تجربه‌های رئالیسم جادویی در ایران محسوب می‌شود. پایه‌گذاری «مرکز تحقیقات نوزادان» دانشگاه مریلند — این مرکز به عنوان یکی از پیشروترین مراکز تحقیقاتی در تشخیص و معالجه بیماران روانی نوزادان شناخته شده است — گوشه‌ای دیگر از فعالیت‌های او بوده است؛ او نثری پاکیزه و علاقه زاید الوصفی به زبان و ادب فارسی داشت؛ او در رمان‌های آخرش «کتاب آدم‌های غایب و آداب زیارت» از آدم‌هایی می‌گوید که عمری در جست و جوی گمشده‌ای بوده‌اند، آرمانی داشته‌اند، اما در برخورد با واقعیت از توهم به در آمده‌اند، آرمان‌گریز شده‌اند و پذیرفته‌اند که ایده‌هایشان «جز یک مشت سایه پرپری، نقش‌های فانوس خیال» چیز دیگری نبوده است. پس گریزان از اجتماع، یا به درون گریخته‌اند و یا پذیرای مرگ شده‌اند؛ داستان زندگی‌شان حاصلی جز درد و رنج نداشته است.

کتاب «شناختنامه تقی مدرسی» به پاس و احترام به خدمات او و در معرفی و شناخت او به عنوان نویسنده‌ای پیشکسوت و تأثیرگذار توسط «علی دهباشی و مهدی کریمی» گردآوری و تدوین شده است.

گردآورندگان در مقدمه کتاب آورده‌اند: «اهمیت تقی مدرسی در داستان‌نویسی فارسی به

● دکتر تقی مدرسسی (عکس از علی دهباشی)

دلیل اهمیت نگاه اوست. داستان‌های تقی مدرسسی از جهت انتخاب مضمون و توجه به شگردهای فنی اگر نگوییم بی‌نظیر، به یقین باید بگوییم کم‌نظیر است. تقی مدرسسی در عمر کوتاه اما پر بارش نخستین اثر داستانی اسطوره‌ای ادبیات داستانی ایران، «یکلیا و تنهایی او» را می‌نویسد. سردبیری نشریهٔ «صدف» را تجربه می‌کند و «شریفجان، شریفجان، کتاب آدم‌های غایب و آداب زیارت» را می‌نویسد که هر یک تجربهٔ پربار و ناب و خلاقه در عرصهٔ ادبیات داستانی ایران محسوب می‌شود. انسانی و مطالعات فرهنگی

بر این باوریم اگر او عمرش را صرف خدمت به کودکان و نوزادان و رشتهٔ پزشکی نکرده و بیماری مهلک سرطان نیز به سراغش نیامده بود، امروز آثار تازه و برجسته‌ای از او به طبع می‌رسید که هر کدام به تنهایی می‌توانست برگ و برگ‌های زرینی به ادبیات داستانی کشورمان افزوده کنند.»

کتاب حاضر بعد از مقدمه با سال شمار زندگی تقی مدرسسی آغاز می‌شود که مهناز عبداللهی تدوین کرده، سپس با مجموعه‌ای از گفتگوها روبرویم که شامل حرفها و دیدگاههای تقی مدرسسی است. در بخش نقد و بررسی آثار با مجموعهٔ کاملی از نقدها و تحلیل‌های نوشته شده بر آثار نویسنده مواجهیم. برخی از مقاله‌های این بخش عبارتند از: «یکلیا و تنهایی او» / «بامداد، چند قطره خون بر این سفید مولع / هوشنگ گلشیری، بیگانه: غریب در وطن، اندوه زده در هجرت / حسن میرعابدینی و... بخش بعدی کتاب: نامه‌ها و خاطره‌ها با مطلبی از م. ف. فرزانه با

عنوان «در سوگ یک نویسنده شایسته و نامه‌ها» آغاز و در ادامه نامه‌های تقی مدرسی به علی دهباشی و خاطراتی از منوچهر آتشی، محمد مختاری، احمد کریمی حکاک، رضا براهنی و... می‌آید.

بخش خواندنی و ویژه‌ای که این کتاب دارد «به روایت نویسنده» نام دارد. گردآورندگان مجموعه کاملی از مقالات نویسنده را جمع‌آوری کرده‌اند. چند فصلی از زمان هنوز انتشار نیافته نویسنده (عذرای خلوت نشین) و داستان کوتاه یک شب بارانی - نیز از جمله مطالب خواندنی این بخش هستند.

کتاب با سوگ سرودهای شاعرانی همچون احمد شاملو، منصور اوجی، مهستی بحرینی در زیر عنوان «در آینه اشعار» ادامه پیدا می‌کند.

در «نگاه آخر»؛ قصه‌ای از همسر تقی مدرسی «آن تایلر» نویسنده برجسته و معروف امریکایی را با عنوان «ذوق زبان» و با ترجمه جعفر مدرس صادقی می‌خوانید. شناختنامه تقی مدرسی با «کتابشناسی و نمایه آثار» نویسنده که مهدی کریمی آن را تدوین کرده به پایان می‌رسد.

تقی مدرسی در سال ۱۳۷۶ بر اثر بیماری سرطان از دنیا رفت.

کتاب حاضر در ۵۴۸ صفحه توسط «نشر قطره» با بهای ۵۵۰۰ تومان منتشر گردیده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

نشر افق منتشر کرده است:

- ماجرای عجیب سگی در شب / مارک هارون / شیلا ساسانی نیا
- تو می‌گی من اونو کشتیم؟ (مجموعه داستان) / احمد غلامی
- شب پیشگوی بی / پل استر / خجسته کیهان

نشر افق - تهران - صندوق پستی ۱۱۳۵ - ۱۳۱۴۵

تلفن: ۶۶۴۱۳۳۶۷